

mihael

KAPELANIJA SV. MIHAELA ARKANĐELA MUP - SJEDIŠTE I RAVNATELJSTVO POLICIJE

ČETVRTA NEDJELJA
DOŠAŠĆA,
BOŽIĆ

PROSINAC

**Ned. 24. ČETVRTA NEDJELJA
DOŠAŠĆA - BOŽIĆ
Modest, Hijacint, Lazar**

Pon. 25. Malahija prorok, Bosiljko,
Dražen, Gracijan

Uto. 26. Anastazije, Urban, Eva, Tea,
Vladimir

Sri. 27. Eugen, Julije, Makarije, Zefirin,
Slobodan

Čet. 28. Petar, Mihej prorok

Pet. 29. Toma Holland, Flavijan,
Honorat, Caslav

Sub. 30. Ivan Kentijski, Viktorija, Vikica

Naslovnica: Marijan Dadić,
Bogorodica s djetetom

mihael

38/2023.

Listić Policijske kapelanije sv. Mihaela Arkandela MUP
- sjedište i Ravnateljstvo policije,
Godište XVII. (2023.), broj 368(589); četvrta nedjelja
došašća, Božić, 24. prosinca 2023.

Kontakt:

vlč. Željko Rakošec, policijski kapelan,
tel.: 22 712, 85 682; e-mail: zrakosec@mup.hr

Vinko Bakula, pomoćnik kapelana,
tel.: 22 715, 82 805, e-mail: vbakula@mup.hr

mihael

MEDITACIJA

Božićna želja

SLUŽBA RIJEČI

ČETVRTA NEDJELJA DOŠAŠĆA,

ČITANJA

Evo začet ćeš i roditi Sina 4

HOMILIJA

Bog treba naš pristanak 8

POLNOČKA

ČITANJA

Rodio vam se spasitelj. 10

HOMILIJA

Pitaš li se? 14

POLNOČKA

ČITANJA

Riječ tijelom postade
i nastani se među nama 16

HOMILIJA

Čovjek među ljudima 20

KATEHEZA

Hrvatski pučki običaji 22

MEDITACIJA

Božićne priče 26

BLAGDAN

Stjepan Prvomučenik 26

Ivan Evanđelist 27

NAŠI POKOJNI 16

Božićna želja

Želim ti oči koje primjećuju male stvari svakidašnjice i stavljaju ih u pravo svjetlo.
Želim ti uši koje prihvaćaju fine titraje i prizvuke u razgovoru s drugima.
Želim ti ruke koje ne razmišljaju dugo hoće li pomoći i biti dobre.
Želim ti vrijeme – pravu riječ.
Želim ti srce koje voli, od kojeg ćeš se moći pustiti da te vodi.
Želim ti: radost, ljubav, sreću, pouzdanje, smirenost, poniznost.
Želim ti dobrotu i osobine, koje će te pustiti da budeš to što jesi - i svaki dan malo više.
Želim ti dovoljno odmora i dostatnog sna, posao koji te veseli.
Ljude koji te vole, potvrđuju i ohrabruju.
Ljude koji te prihvaćaju, ali i ljude koji te potiču i razveseljavaju.
Ljude koji ti dalje pomažu i kad si tužan, umoran i iscrpljen.
Želim ti puno dobrih misli i srce preplavljeno radošću koje tu radost dalje dariva.

Želim ti sretan i blagoslovljen Božić!

Duro Seder, *Božić*, <https://polis.ba>

Prvo čitanje: 2Sam 7,1-5.8b-12.14a.16

Kraljevstvo Davidovo trajat će dovijeka pred licem Gospodnjim

Čitanje Druge knjige o Samuelu

Kad se David kralj nastanio u svojem dvoru, a Gospodin mu pribavio mir od svih njegovih neprijatelja uokolo, reče kralj proroku Natanu:

„Pogledaj! Ja, evo, stanujem u dvoru od cedrovine, a kovčeg Božji stoji pod šatorom.“

A Natan odgovori kralju:

„Idi i čini sve što ti je na srcu jer je Gospodin s tobom.“

Ali još iste noći dođe Natanu ova riječ Gospodnja:

„Idi i reci mome sluzi Davidu: Ovo govori Gospodin: 'Zar ti da mi gradiš kuću da u njoj prebivam? Ja sam te uzeo s pašnjaka, od ovaca i koza, da budeš knez nad narodom mojim Izraelom. Bio sam s tobom kuda si god išao, iskorijenio sam sve tvoje neprijatelje pred tobom. Ja ću ti pribaviti veliko ime, kao što je ime velikanâ na zemlji. Ja ću odrediti mjesto narodu svojem Izraelu, posadit ću ga da na njemu prebiva i da više ne strahuje, niti da ga zlikovci muče kao prije, onda kad sam odredio suce nad svojim izraelskim narodom. Ja ću mu pribaviti mir od svih njegovih neprijatelja. Gospodin će te učiniti velikim. Gospodin će ti podići dom. I kad se ispune tvoji dani i ti počineš kod svojih otaca, podići ću tvoga potomka nakon tebe, koji će se roditi od tvoga tijela, i utvrdit ću njegovo kraljevstvo. Ja ću njemu biti otac, a on će meni biti sin. Tvoja će kuća i tvoje kraljevstvo trajati dovijeka preda mnom, tvoje će prijestolje čvrsto stajati zasvagda.“

Riječ Gospodnja

Dvije knjige o Samuelu sadrže povijesnu građu o nastanku monarhije u Izraelu, o djelovanju Samuela i Natana te o ratovima Izraelaca protiv Amonaca. Građa u njima sadržana nastala je dobrim dijelom u sjevernom izraelskom kraljevstvu u devetom stoljeću pr. Kr., ali su same knjige redigirane u današnjem obliku u vrijeme babilonskog sužanjstva, između 580. i 540. pr. Kr.

Utvrdivši svoje kraljevstvo od vanjskih neprijatelja i postigavši sigurnost u samoj državi, David želi u Jeruzalemu, koji je osvojio i učinio glavnim gradom za dva južna i deset sjevernih plemena, sagraditi veličanstveni hram Bogu jedinome. Natan je ispočetka mislio da je to dobar plan, jer će jedno svetište pridonositi povezivanju naroda u vjerskom i političkom pogledu, a iz tog će svetišta biti davane upute za život naroda u domovini i dijaspori. Međutim, nakon molitve i razmišljanja, Natan dobiva nadahnuće i prenosi Davidu Božju poruku: David se jest pokajao za svoj grijeh, ali je u četrdesetgodišnjoj vladavini prolio previše krvi i Bog ne prihvaća hram koji bi on podigao. Umjesto da David podigne Bogu "dom", po Natanu dobiva obećanje da će Bog njemu podići trajni dom, tj. da će potomak iz njegove loze trajno vladati Božjim narodom Izraelom.

Za razliku od Davida koji je mačem pribavljao mir u svojoj državi te otklanjao agresije stranih naroda, Bog obećava da će njegovu potomku on sam pribaviti mir te činiti preko njega da narod Božji "više ne strahuje, niti da ga zlikovci muče kao prije" (r. 10). Bog obećava utvrditi kraljevstvo Davidova potomka i biti mu trajno naklonjen. Ovo je zapisano u vremenu kad je već nestalo kraljeva iz davidovske loze. To znači da su povijesni čitaoci ove knjige u Natanovu proročanstvu vidjeli najavu duhovnog vode, koji će biti iz Davidove loze, ali neće vladati na davidovski način ognjem i mačem.

Mato Zovkić, <https://www.ktabkbih.net>

Otpjevni psalam: Ps 89, 2-5.27.29

Duša moja kliče u Bogu mojemu

O ljubavi Gospodnjoj pjevat ću dovijeka,
od naraštaja do naraštaja
usta će moja obznanjivati tvoju vjernost.
Ti reče: „Zavijeka je sazdana ljubav moja!“
U nebu utemelji vjernost svoju.

„Savez sklopih s izabranikom svojim,
zakleh se Davidu, služi svome:
tvoje potomstvo održat ću dovijeka,
za sva koljena sazdat ću
prijestolje tvoje.“

On će me zvati: Oče moj!
Bože moj i hridi spasa mojega.
Njemu ću sačuvati dovijeka
naklonost svoju
i savez svoj vjeran.

Psalam pripada nizu mesijanskih psalama i u svojoj dužini pokušava oslikati Božja obećanja kroz povijest.

Pjesma je ovo u kojoj se prepoznaju oni koji su bili vjerni Bogu Saveza. Dio psalma koji donosi današnja liturgija govori o odlučujućem povijesnom obećanju za izraelski narod koje je izneseno u prvom čitanju. Obećanje koje je Natan dao Davidu i njegovu potomstvu psalmist tumači kao najuzvišeniji znak Božje prisutnosti u ljudskoj povijesti.

Drugo čitanje: Rim 16, 25-27

Otajstvo drevnim vremenima prešućeno.

Čitanje Poslanice svetoga Pavla apostola Rimljanima

Braćo!

Onomu koji vas može učvrstiti -

po mojem evanđelju

i propovijedanju Isusa Krista,

po objavljenju otajstva

prešućenog drevnim vremenima,

a sada očitovanog

i po proročkim pismima

odredbom vječnoga Boga

svim narodima obznanjenog

za poslušnost, vjeru -

Jedinomu Mudromu, Bogu,

po Isusu Kristu:

Njemu slava u vijeke! Amen .

Riječ Gospodnja

Poslanica Rimljanima nastala je između 55. i 58. godine. Rimska zajednica je imala tešku povijest. Zbog nesuglasica kršćana i Židova, obje zajednice su, 49. godine, protjerane iz Rima (Usp. Dj 18,2). Ta odluka povučena je 54. godine. Židovska zajednica odbacila je kršćane zbog čega su se oni osjećali izolirano.

Pavlova poslanica napisana je djelomice s svrhom da obrani Pavlovo stajalište da je spasenje došlo od Židova. Unatoč tome, Židovi su teško prihvaćali kršćanski nauk, možda i zbog Pavlovog stajališta o punom zajedništvu i jednakosti židovskih i poganskih obraćenika na kršćanstvo.

Tri retka iz današnjeg čitanja su završna pohvala (doksologija). Ova doksologija može se naći i na drugim mjestima. Vjerojatno je to neki liturgijski tekst, ali ovdje je službeni završetak poslanice.

Tri su razloga za iskazivanje slave Bogu u ovoj doksologiji. Prvi je što Bog učvršćuje vjernike po evanđelju koje su primili preko Pavla (premda se ne zna je li Pavao već bio u Rimu). Drugi je što im je Bog otkrio svoju volju, a treći što im je dao vjeru, a preko vjere poslušnost Božjoj volji.

I nas Bog poziva da mu iskazujemo slavu iz istih razloga, njegove riječi, njegove prisutnosti u euharistiji i zajednici vjernika i dara vjere koji nam je dao.

priredio: Vinko Bakula

Evandjelje: Lk 1, 26-38

Evo začet ćeš i roditi Sina

Čitanje svetog Evandjelja po Luki

U ono vrijeme: Posla Bog anđela Gabriela u galilejski grad imenom Nazaret k djevici zaručenoj s mužem koji se zvao Josip iz doma Davidova; a djevica se zvala Marija. Anđeo uđe k njoj i reče:

„Zdravo, milosti puna! Gospodin s tobom!“

Na tu se riječ ona smete i stade razmišljati kakav bi to bio pozdrav. No anđeo joj reče:

„Ne boj se, Marijo! Ta našla si milost u Boga. Evo, začet ćeš i roditi sina i nadjenut ćeš mu ime Isus. On će biti velik i zvat će se Sin Svevišnjega. Njemu će Gospodin Bog dati prijestolje Davida, oca njegova, i kraljevat će nad domom Jakovljevim uvijek i njegovu kraljevstvu neće biti kraja.“

Nato će Marija anđelu:

„Kako će to biti kad ja muža ne poznajem?“

Anđeo joj odgovori:

„Duh Sveti sići će na te i sila će te Svevišnjega osjeniti. Zato će to čedo i biti sveto, Sin Božji. A evo tvoje rođakinje Elizabete: i ona u starosti svojoj začne sina. I njoj, nerotkinjom prozvanoj, ovo je već šesti mjesec. Ta Bogu ništa nije nemoguće!“

Nato Marija reče:

„Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po tvojoj riječi!“ I anđeo otiđe od nje.

.

Ovo evandjelje dolazi više puta u toku liturgijske godine. Imali smo ga na Bezgriješno začće i tada je bio naglasak na anđelovu pozdravu: "Zdravo, milosti puna! Gospodin s tobom!"

Danas je naglasak na Josipovoj poočimskoj ulozi i Marijinu djevičanskom materinstvu. Matej i Luka ističu Marijino djevičansko materinstvo i davidovsko porijeklo Josipa (usp. Mt 1, 18-25 i Lk 1, 27; 2, 4-5).

U Marijinu djevičanskom materinstvu evanđelisti vide više od biološke činjenice da Marijin sin nema naravnog oca, kao sin Zaharije i Elizabete. To je priprava za posebnu oslonjenost Marijina sina na Oca nebeskog. On koji nikoga na zemlji nije zvao naravnim ocem, pravi je Sin Božji. Preko Josipa Isus baštini naziv "sin Davidov" u smislu Natanova proroštva i Psalma 110. Taj naziv upućuje na njegov transcendentalni identitet: Nazarećanin, sin Davidov, je izvanredni Božji poslanik. Bog preko njega spašava svoj narod i sve narode svijeta od grijeha. On je "Sin Svevišnjega" zato što je sin Davidov.

Bog treba naš pristanak

Većina Božjih izabranika u Bibliju bili su muškarci. Na vrhuncu povijesti spasenja pojavljuje se lik žene. Marija iz Nazareta slika je ljudskog bića koje prihvaća Božji plan spasenja. Marija je pružila Bogu najsavršeniju suradnju da po Njoj siđe u povijest svijeta. Kako se to konkretno zbilo? Na koji način Marija prima spasenje Božje? Kako se Bog rađa u ljudskome svijetu? Anđeo Gabrijel pozdravlja Mariju riječima: "Zdravo, milosti puna!" (Lk 1, 29) Izvorni grčki izričaj je u pasivu. Pasivni glagolski oblik jasno pokazuje da riječ "milost" ne govori ništa o primatelju, nego o djelitelju milosti. Ne spominje se što je Marija učinila. Samo se kaže da ju je Bog izabrao. Marija je savršeni primatelj. Vrijedi također primijetiti da Marija ne kaže: 'Gospodine, nisam dostojna!', kako je to uobičajeno kod drugih biblijskih bogojavljenja (teofanija). Ona samo kaže: 'Neka mi bude po riječi tvojoj' (Lk 1, 33). Bog, dakle, ne traži da neka osoba bude unaprijed 'dostojna i vrijedna'. Bog stvara i daruje dostojnost i vrijednost samim činom izabranja! Drugim riječima, Bog me ne ljubi jer sam ja dobar, nego: ja sam dobar jer me Bog ljubi!

Bog je stvorio svijet i nastavlja ga stvarati u svakom trenutku vremena. I mi ljudi u tome sudjelujemo. Mi trebamo Boga i Bog treba nas. Svaka dobra inicijativa dolazi od Boga, ali je On nemoćan ako ne želimo surađivati. Bog treba naš pristanak. Unatoč teškim kušnjama i društvenomu metežu, vlastiti život treba staviti u Božje ruke da raspolaže našim vremenom i našim talentima, kao što je trebao Marijin: 'Neka mi bude'. Tko zna kakva čuda propuštamo učiniti zato što nismo dali svoj pristanak! Bog nas stalno poziva da se uključimo u Njegovu igru, a ne da zbrajamo samo svoje jadne rezultate. Bog je visok ulog, i to je jedina kocka u koju se treba upustiti. Sve druge kocke su poroci. Mudar čovjek izabire Boga za učitelja i ljubav kao put. Sve ostalo su stranputice.

Poučno se zaustaviti i na prvom čitanju. U njemu se opisuje kako je David naumio sagraditi Hram Gospodnji. Izlaže svoj plan proroku Natanu. Prorok ga otprve podržava. No Bog mu daje drugi nalog. "Nisam nikada prebivao u kući otkako sam izveo iz Egipta sinove Izraelove pa do dana današnjega, nego sam bio lutalac pod šatorom i u prebivalištu." (2 Sam 7,6) Bog ne želi kuće od drveta i kamena. Ne voli se vezati samo uz jedno mjesto. On radije slijedi trag života i ljudi. Ondje gdje ljudi rade, slave,

Mark Chagall, *Izajino proroštvo*, <https://www.pinterest.co.uk/>

sučeljavaju se sa zlom, Bog je nazočan. Natan polako uviđa da je u kući od drveta i kamena Bog nazočan samo za one koji ga posjećuju. Živi Bog, međutim, želi prebivati i među onima koji nikada nisu zakoračili u njegovu zemaljsku kuću (hram, svetište). Umjesto izgradnje hrama, Bog priprema sebi jaslice (usp. Lk 1, 26-38). Samo njegov konačni predstavnik u liku Mesije jest onaj koji može sagraditi hram imenu Božjem, a da taj hram ne bude djelo ljudskih nego Božjih ruku.

U Došašću iščekujemo ispunjenje Božjega obećanja da će nam poslati svojega poslanika, svoga sina. Po njemu i u Njemu ljudi će se klanjati Bogu "u duhu i istini" (Iv 4,24). Nažalost, naše dnevne aktivnosti, ubrzana, rastresena i bučna svakidašnjica, ne čini nas dalekovidnim, sluhovitim i prijemčivim za Božji dolazak. Kada je jezero uzburkano, ne može se vidjeti njegova dubina. Tek tiho jezero omogućuje pogled u dubinu i zrcali nedokučivu visinu neba. Naš dolazak Bogu i Božji dolazak k nama pretpostavlja sabranost, budnost, osluškivanje.

Pahulice

Pahulice padaju,
Ni ih niti čut,
Da bu našem Božiću
Tih i mehek put.

Da mu v lugu kmičnomu
Cesta se sveti,
Kad bu nosil vnogomu,
Kaj si on želi.

Če bi rekel Božiću,
Kaj želim si ja,
Rekel bi, naj vsakomu
Puno srca da.

Da bu narod narodu
Kak i bratu brat,
I da zadovolen bu,
Jenput i Hrvat.

Prvo čitanje: Iz 9,1-6

Sin nam je darovan.

Čitanje Knjige proroka Izaije

Narod koji je u tmini hodio
svjetlost vidje veliku;
onima što mrkli kraj smrti obitavahu
svjetlost jarka osvanu.
Ti si radost umnožio,
uvećao veselje,
i oni se pred tobom raduju
kao što se žetvi raduju žeteoci,
kao što kliču koji dijele plijen.
Jer teški jaram njegov,
batinu pleća njegovih,
šibu njegova goniča
slomio si ko u dan midjanski.
Jer dijete nam se rodilo,
sin nam je darovan;
na plećima njegovim vlast je
i nazvan je imenom:
»Savjetnik čudesni, Bog silni,
Otac vječni, Knez mira«
-da poraste vlast i mir bez kraja
na prijestolju Davidovu i u kraljevstvu njegovu
te se učvrsti i utvrdi u pravu i pravednosti
od sada pa dovijeka.
Privržena ljubav Gospodina nad vojskama to će učiniti!

Riječ Gospodnja

Prorok Izaija djeluje od 740.g.pr.Kr. u vrijeme kraljeva Ahaza i Ezekije. Prorokovao je protiv društvenih nepravdi, propovijedao Božju veličanstvenost i potpuno povjerenje u Boga te poticao nadu u Mesijin dolazak.

Ulomak iz Izaijine knjige nastaje u vrijeme nakon Tiglat-Pileserova osvajanja Galileje i odvođenja pučanstva u progonstvo u Asiriju. Prorok stoga govori o narodu koji je u tmini hodio. Tom narodu daje nadu jer on svjetlost vidje veliku;... Radost zbog Božjega djelovanja uspoređuje s radošću žetve, ratne pobjede i podjele plijena. Neprijatelji nisu pobijeđeni ljudskom silom i vještinom nego ih je Bog slomio ... ko u dan midjanski. (Prorok podsjeća na zgodu iz Knjige o sucima kada se Izraelci nisu morali boriti nego je Bog je prestrašio i potjerao neprijatelja.)

Znak pobjede je novorođeni sin kojemu prorok pridjeva božanske naslove Savjetnik čudesni, Bog silni, Otac vječni, Knez mira. Ti naslovi imaju mesijanski karakter i nisu primjenjivi ni na jednoga zemaljskoga kralja. Ispunit će se na budućem Kralju Mesiji iz Davidove kraljevske loze, Isusu Kristu.

Otpjevni psalam: Ps 96, 1-2a. 2b-3. 11-12. 13 (0.: Lk2, 11)

Danas nam se rodio Spasitelj - Krist, Gospodin.

Pjevajte Gospodinu pjesmu novu!

Pjevaj Gospodinu, sva zemljo!

Pjevajte Gospodinu,

hvalite ime njegovo!

Navješćujte iz dana u dan spasenje njegovo,

kazujte poganima njegovu slavu,

svim narodima čudesa njegova!

Raduj se, nebo, i klici, zemljo!

Neka huči more i što je u njemu!

Nek se raduje polje i sve što je na njemu,

neka klikće šumsko drveće!

Neka klikće pred Gospodinom jer dolazi,

jer dolazi suditi zemlji.

Sudit će svijetu po pravdi

i narodima po istini svojoj !

Psalam je poziv svim narodima da prepoznaju veličinu Božju, što se na poseban način treba očitovati u božićnoj noći. Zbog toga trebaju klicati od radosti ne samo svi narodi, već i sve što je stvoreno, jer dolazi onaj koji će „suditi po pravdi i istini“.

Iako tek rođen, njegova prisutnost je milosna te podsjeća one koji ga prihvataju da će biti spašeni.

U biblijskom smislu „novo“ znači savršeno, potpuno, konačno, stoga i ovaj psalam slavi savršeni plan koji bog ima za čitavo čovječanstvo. Čitav stvoreni svijet zajedno s čovjekom pjeva i pleše od radosti pred Gospodinom koji dolazi u svijet kako bi sudio po pravdi i istini.

Drugo čitanje: Tit 2,11-14

Pojavila se milost Božja svim ljudima.

Čitanje Poslanice svetoga Pavla Titu

Predragi:

Pojavila se milost Božja, spasiteljica svih ljudi; odgojila nas da se odrekemo bezbožnosti i svjetovnih požuda te razumno, pravedno i pobožno živimo u sadašnjem svijetu, iščekujući blaženu nadu i pojavak slave velikoga Boga i Spasitelja našega Isusa Krista. On sebe daje za nas da nas otkupi od svakoga bezakonja i očisti sebi narod izabrani koji revnuje oko dobrih djela.

Riječ Gospodnja

Poslanica Titu je jedna od tri „pastoralne poslanice“. Napisao ju je Pavao ili neki njegov učenik Titu, kršćaninu iz Krete. U njoj, uz teološke refleksije, opisuje dužnosti prezbitera i biskupa.

Među uputama o kršćanskom životu u obitelji i društvu, nalazi se teološko razmišljanje o dva Božja pojavka na svijetu na kojima se temelji kršćanski život.

Prvi pojavak je pojavak milosti Božje koja se utjelovila u Isusu Kristu. Ona je spasiteljica svih ljudi, a ne pridržano pravo Izabranoga naroda što je Titu veoma važno jer on potječe iz poganstva. Prvim pojavkom odgojeni smo kako živjeti do drugog pojavka slave velikoga Boga i Spasitelja našega Isusa Krista.

Evandjelje: Lk 2,1-14

Rodio vam se spasitelj.

Čitanje svetog Evandjelja po Luki

U one dane izađe naredba cara Augusta da se provede popis svega svijeta. Bijaše to prvi popis izvršen za Kvirinijeva upravljanja Sirijom. Svi su išli na popis, svaki u svoj grad. Tako i Josip, budući daje bio iz doma i loze Davidove, uziđe iz Galileje, iz grada Nazareta, u Judeju - u grad Davidov, koji se zove Betlehem - da se podvrgne popisu zajedno sa svojom zaručnicom Marijom koja bijaše trudna. I dok su bili ondje, navršilo joj se vrijeme da rodi. I porodi sina svoga, prvorodenca, povi ga i položi u jaslje jer za njih nije bilo mjesta u svratištu.

A u tom kraju bijahu pastiri: pod vedrim su nebom čuvali noćnu stražu kod svojih stada. Anđeo im Gospodnji pristupi i slava ih Gospodnja obasja! Silno se prestrašiš. No anđeo im reče: »Ne bojte se! Evo javljam vam blagovijest, veliku radost za sav narod! Danas vam se u gradu Davidovu rodio Spasitelj - Krist, Gospodin. I evo vam znaka: naći ćete novorođenče povijeno gdje leži u jaslama.« I odjednom se anđelu pridruži silna nebeska vojska hvaleći Boga i govoreći: »Slava na visinama Bogu, a na zemlji mir ljudima, miljenicima njegovim!« .

Riječ Gospodnja

Lukin opis događaja Isusova rođenja može se podijeliti na dva dijela.

U prvom govori o povijesnim okolnostima i vremenu Isusova rođenja.

Evandelist Luka je nežidovskog podrijetla, a njegovo Evandjelje upućeno je Nežidovima. Stoga Isusovo rođenje veže uz popis stanovništva svega svijeta čime želi naglasiti da Isus pripada cijelome svijetu. Isticanjem da je Isus rođen u Davidovu gradu ukazuje o da je on ispunjenje proročkih obećanja. Jaslama, štalom, pastirima i domaćim životinjama, evandelist povlači paralelu između Isusa i kralja Davida kojega je Bog doveo od ovaca i koza. Time upućuje na Isusovo kraljevsko podrijetlo

U drugom dijelu opisuje se anđeoski navještaj i tumačenje značenja Isusova rođenja. Opis pastira u noći koje obasjava anđeoska svjetlost pomalo podsjeća na ono iz prvog čitanja o onima što mrkli kraj smrti obitavahu svjetlost im jarka osvanu.

Anđeo navješćuje ispunjenje nada židovskoga naroda. Bog šalje svoga Sina čija vladavina neće počivati na strahu i vojnoj sili nego na miru, radosti, blagosti i povjerenju u Boga, Anđeo veli „Ne bojte se, radujte se...“, a silna nebeska vojska pjeva: “Slava na visinama Bogu, a na zemlji mir ljudima, miljenicima njegovim!”

Pitaš li se?

Pitaš li se?

Ovo razmišljanje započnimo pitanjem: Pjevaš li božićne pjesme? Na što te podsjećaju i što ti znače? Jesi li postao bolji od prošloga Božića i je li ti bolje? Mijenja li Božić kod nas, u našem životu, što bitno? Koliko je to blagdan radosti, u kojoj mjeri? Hoće li i ovo božićno vrijeme proći u formalnom čestitanju drugima, kao da se čestita bilo koja druga proslava ili slavlje? Ima li radosti u našim čestitkama? Ako nema, zašto nema? Prolazi li Božić mimo nas i naših?

Pastiri

Isusovo rođenje je preozbiljan događaj, a mi smo ga sveli samo na razinu lijepe zimske bajke koja može poslužiti kao uspavanka. Od Božića smo načinili idilu. Ne smijemo zaboraviti daje zbilja bila kruta. Već se u Betlehemu osjećala Kalvarija. Zato treba postavljati neka pitanja, osobna pitanja. Čovječe, ovdje nisi zato jer moraš biti, nego zbog toga što to želiš. Nitko te ne

može prisiliti da nešto slaviš. Za slavlje je potrebno raspoloženje. Za pravo i iskreno slavlje. U slavlju svete mise ponavljamo pjesmu anđela: „Slava Bogu na visini, a na zemlji mir ljudima dobre volje.“ Nema nijednog prikaza Betlehema bez anđela. Bar jedan anđeo čitavom događaju daje božanski sjaj. Božić se događa usred svakodnevnice, ondje gdje živimo i radimo. Imamo svoja stada i svoje straže. Imamo noći i brige. Samo nam nedostaje iskustvo čuti Božjega anđela koji će cijelom našem životu dati božanski sjaj. Mir, ljubav i dobru riječ mogu primiti i prihvatiti samo oni koji to žele.

Misliš li da Bog s tobom ne razgovara? Misliš li da je Bog prekinuo s tobom komunikaciju? Sad je trenutak da razmisliš o odgovoru na ta pitanja. Ova noć je stvorena da se duhovno obnoviš. Ne boj se stati pred štalicu. Bog je pristupačan svima koji su raspoloženi ući u razgovor s njime, koji su zainteresirani za njegov dolazak. Događaj Božića, koliko god je otajstvo Božje milosti, pun je razumljivog govora.

Vijest o Isusovom rođenju primaju najprije oni koji žive izvan grada i sela. Pastiri su se prvi došli pokloniti Sinu Božjemu. A pastiri su prisiljeni boraviti izvan udobnosti naseljenih mjesta radi čuvanja svojih stada.

To je ujedno i njihova privilegija, živjeti s prirodom i ovisiti o prirodi. I njihova pobožnost nije vezana uz vjerske ustanove, niti su oni bili vezani uz stalno mjesto boravka. Oni nemaju stalno mjesto boravka, oni imaju samo prebivališta. Ali Boga traže i nalaze u iskrenosti svoga srca i čuju njegov glas. Jednostavni ljudi lakše nalaze put do Boga. Oni su sposobni povjerovati u neku drugu zakonitost koja se ne može izmjeriti mjerilima ovoga svijeta.

Pastiri su ljudi koji slušaju. Kažu da uho nikad ne spava. Oni čuvaju noćnu stražu pouzdajući se u svoje uši. Čovjek koji sluša otvoren je za novost koja mu se kaže. Potrebno nam je pažljivo slušanje u svakodnevnom životu. Pastiri nas uče slušanju. Tko ne zna slušati on je rastresen i rastrgan, nije pri sebi. Tko sluša može biti i poslušan. Pastiri su spremni prihvatiti poziv i na njega se odazvati. Svima nama

je ovaj svijet samo mjesto prebivanja. Iako to svi znaju, kada netko ponovi da nismo na ovom svijetu zauvijek, ima ljudi koji će se prestrašiti. Ima ljudi koji se boje istraživati nepoznato. Ima ljudi koji se boje nepoznatog svijeta. Ima nekih koji ne žele niti samima sebi postavljati sudbinska pitanja. Zato ih izbjegavaju i ne žele o njima razmišljati. To izbjegavanje traje sve dok ne dođu teški trenuci bolesti, patnje ili blizine smrti. Vjernik takvih problema nema. Vjernik baš u ovoj svetoj noći čuje riječ Evanđelja po poruci anđela: „Ne bojte se! Novorođenče u jaslama je Spasitelj.“ Radost Božića je u tome što ovo slavlje produbljuje našu vjeru, obnavlja našu duhovnost i čini nas sposobnima svjedočiti tu vjeru i širiti dobru i radosnu vijest.

Služba riječi 262/11

Josip Betteri Dini, *Bethlehem*, <https://www.glas-koncila.hr>

Prvo čitanje: Iz 52, 7-10

Neka svi krajevi zemlje vide spasenje Boga našega.

Čitanje Knjige proroka Izaije

Kako su ljupke po gorama
noge glasonoš radosti koji oglašava mir,
oglašuje sreću, navješćuje spasenje
govoreći Sionu: »Bog tvoj kraljuje!«
Čuj, glas ti podižu stražari,
zajedno se raduju
jer na svoje oči gledaju
gdje se na Sion vraća Gospodin.
Kličite, zajedno se radujte,
razvaline jeruzalemske,
jer Gospodin je utješio narod svoj,
otkupio Jeruzalem.
Ogolio je Gospodin svetu svoju mišicu
pred očima svih naroda,
da svi krajevi zemlje vide
spasenje Boga našega.

Riječ Gospodnja

Knjiga proroka Izaije dijeli se na tri dijela. Današnje prvo čitanje je iz drugog dijela, takozvanog Deuteroizaije (Iz 40 - 55). Pisac je nepoznati prorok iz vremena babilonskog sužanjstva (587. - 539. pr. Kr.) i uspona perzijsko kralja Kira. Kir je, 539. g. pr. Kr. osvojio Babiloniju i dopustio Židovima povratak u Jeruzalem.

Nepoznati glasnici naviještaju radosnu vijest o oslobođenju Židova, a glasonoša trčeći po gorama, donosi u Jeruzalem radosnu vijest o povratku izgnanika. Glasonošina temeljna poruka je spasenje koje je u isto vrijeme mir i radost. Premda govori o oslobođenju iz sužanjstva, prorok ne spominje imena ljudi koji dolaze u sveti grad nego govori o Jahvinom povratku na Sion. Spasenje je povezano s Božjim kraljevstvom. Jahve je prikazan dobri kralj koji brine za svoj narod i štiti ga od njegovih neprijatelja. Jahvin povratak na Sion i oslobođenje Židova iz sužanjstva, nije usmjeren protiv drugih, često neprijateljski nastrojenih naroda nego kao znak da je on jedini i pravi Bog.

Otpjevni psalam: Ps 98, 1-6

Duša moja kliče u Bogu mojemu

Pjevajte Gospodinu pjesmu novu,
jer učini djela čudesna.
Pobjedu mu pribavi desnica njegova
i sveta mišica njegova.

Gospodin obznani spasenje svoje,
pred poganima pravednost objavi.
Spomenu se dobrote i vjernosti
prema domu Izraelovu.

Svi krajevi svijeta vidješe
spasenje Boga našega.
Sva zemljo, poklikni Gospodinu,
raduj se, kliči i pjevaj!

Zapjevajte Gospodinu uz citru,
uz citru i zvuke glazbala;
uz trublje i zvuke rogova:
kličite Gospodinu kralju!

Motiv nove pjesme povezan je s Božjim posredovanjem u povijest ljudskog spasenja, ponajviše u smislu oslobođenja od tlačitelja..

Dolazak Gospodina u svijet uzrokuje uzvike radosti u svima i svemu. Čudesno je to djelo Božje ljubavi prema nama, zbog toga treba klicati i pjevati od radosti jer Bog, Gospodar povijesti, sada je među nama kao jedan od nas, a njegova prisutnost obznanjena je svim narodima.

Drugo čitanje: Heb 1, 1-6

Bog nam progovori u Sinu.

Početak Poslanice Hebrejima

Više puta i na više načina Bog nekoć govoraše ocima po prorocima; konačno, u ove dane, progovori nama u Sinu. Njega postavi baštinikom svega; Njega po kome sazda svjetove. On, koji je odsjaj slave i otisak bića njegova te sve nosi snagom riječi svoje, pošto očisti grijehe, sjede zdesna Veličanstvu u visinama; postade toliko moćniji od anđela koliko je uzvišenije nego oni baštinio ime.

Ta kome od anđela ikad reče: Ti si sin moj, danas te rodih; ili pak: Ja ću njemu biti otac, a on će meni biti sin. A opet, kad uvodi Prvorođenca u svijet, govori: Nek pred njim nice padnu svi anđeli Božji.

Riječ Gospodnja

Više puta i na više načina Bog nekoć govoraše ocima po prorocima; konačno, u ove dane, progovori nama u Sinu rečenica je kojom pisac Poslanice Hebrejima želi objasniti Isusovu ulogu u Božjoj objavi. „Više puta“ znači da se Bog često javljao čovjeku. „Na više načina“ označuje i nepotpunost i nesavršenost objave preko proroka. Pisac želi naglasiti razliku, ocima je govorio po prorocima, a nama konačno progovori u Sinu. Premda pisac ne spominje Isusovo ime, jasno je o kome govori. „Ono što se ističe na početku Poslanice Hebrejima jest Isusovo božansko podrijetlo po kojem nadvisuje anđele, pri čemu treba uvijek imati na umu da riječ anđeo znači glasnik, a ne samo duhovno biće. U tom smislu i proroci, spomenuti na početku, bili su svojevrsni anđeli-glasnici, prenositelji Božje poruke ljudima, dok je Isus Krist sama Riječ Božja koja je postala čovjekom.“ (Služba riječi 270/13)

Evandjelje: Iv 1, 1-18

Riječ tijelom postade i nastani se među nama.

Početak svetog Evandelja po Ivanu

U početku bijaše Riječ, i Riječ bijaše u Boga, i Riječ bijaše Bog. Ona bijaše u početku u Boga. Sve postade po njoj i bez nje ne postade ništa. Svemu što postade u njoj bijaše život i život bijaše ljudima svjetlo; i svjetlo u tami svijetli i tama ga ne obuže.

Bî čovjek poslan od Boga, ime mu Ivan. On dođe kao svjedok da posvjedoči za svjetlo da svi vjeruju po njemu. Ne bijaše on svjetlo, nego – da posvjedoči za svjetlo.

Svjetlo istinsko koje prosvjetljuje svakog čovjeka dođe na svijet; bijaše na svijetu i svijet po njemu posta i svijet ga ne upozna. K svojim dođe i njegovi ga ne primiše. A onima koji ga primiše podade moć da postanu djeca Božja: onima koji vjeruju u njegovo ime, koji su rođeni ne od krvi, ni od volje tjelesne, ni od volje muževlje, nego – od Boga. I Riječ tijelom postade i nastani se među nama i vidjesmo slavu njegovu – slavu koju ima kao Jedinorođenac od Oca – pun milosti i istine.

Ivan svjedoči za njega. Viče: »To je onaj o kojem rekoh: koji za mnom dolazi, preda mnom je jer bijaše prije mene!«

Doista, od punine njegove svi mi primismo, i to milost na milost. Uistinu, Zakon bijaše dan po Mojsiju, a milost i istina nastala po Isusu Kristu. Boga nitko nikada ne vidje. Jedinorođenac – Bog – koji je u krilu Očevu, on ga obznani.

Riječ Gospodnja

Božanska mudrost u Bibliji naziva se Riječ - Logos. Ona je kod Boga i odraz je božanske slave. Nazočna je pri stvaranju svijeta, prožimlje i i objedinjuje sve stvorenje.

U Proslovu Ivanova evandelja, sveti pisac poistovjećuje Božju riječ - Logos s drugom božanskom osobom koja je postala čovjekom, Isusom Kristom.

„Ivanov Proslov sažetak je čitavog ROĐENJE ISUSOVO - BOŽIĆnog otajstva i preuzima kristološke elemente vidjene u Poslanici Hebrejima te nam otkriva tko je ono dijete rođeno u Betlehemu, ali i tko smo mi.

Uz pomoć mudrosnih kategorija, autor jednostavno želi reći kako je Isus posljednji posrednik spasenja koje je Bog obećavao preko proroka. Središnju Isusovu ulogu ne treba shvatiti isključivo, odnosno da se Bog objavio samo u njemu i po njemu. Naprotiv, Isus je predstavljen kao izraz punine koja sabire i vrednuje sve božanske objave koje se nalaze u ovom svijetu i u srcima ljudi.“ (Služba riječi 270/13)

Čovjek među ljudima

Hladna je noć, noć kao i svaka druga. U Betlehemu je metež. Karavane izbjeglih preplavljaju Davidov grad. Više nema postelja, nestaju zalihe, svatko se snalazi kako zna i umije. Tako i Marija i Josip traže zaklon. No za njih u prenoćištu nema mjesta, moraju se smjestiti u štalu. Život malog Isusa započinje u znaku odbacivanja. Za njega i njegove sljedbenike druga će vrata u svakom vremenu ostati zatvorena. U druge metropolske štale smještati će se oni koji u životu nisu pronašli ništa drugo osim zatvorenih vrata. U takvoj noći, ispunjenoj hladnoćom i odbacivanjem, rađa se Sin Božji.

Bili mi spremni ili ne, željeli to ili nas nije briga, vedri ili prezaposleni, Isus je rođen! Bog je ušao u povijest. Vječnost ispunjava vrijeme. Bog je postao čovjekom među ljudima. Ne možemo se više ljutiti na Njega, bezrazložno ga okrivljivati i upirati prstom u nebo optužujući ga da je daleko.

Ne, On je ovdje. On je prisutan. On je među nama.

Iznenaduje me i zadivljuje taj Bog koji toliko ljubi čovjeka da postaje jedan od nas kako bi se pokazao i upoznao se s nama. Bog nije pronašao ljepše i draže mjesto od našeg tijela, pa je odlučio preuzeti ga i preobraziti.

Bog uzima našu ljudskost ne razarajući je, ne ublažavajući je ili ne uglađujući je. Bog postaje čovjekom u svemu i po svemu; glavobolja je mrska i Isusu, hladnoća je oštra i Sinu Božjemu, prijateljeva smrt bolna je i Rabiju iz Nazareta. Sve je to prelijepo jer se pokazuje da Božić nije samo objava Boga nego i čovjeka i čovječanstva!

Moram se brinuti o sebi i svojoj braći jer je to tijelo i to čovječanstvo Bog izabrao da se u njima objavi. Naše tijelo, sa svom svojom konačnošću i slabostima, sjaji se snagom i neopisivim dostojanstvom jer ga je Bog stvorio i preuzeo. To je predivno, štoviše, i razmislimo li malo bolje, ostavit će nas bez daha. No to nije dovoljno. Trebamo napraviti još jedan korak.

Uvijek me ostavlja bez daha to »kako« Bog odlučuje postati čovjekom.

Vječni Bog može izabrati bezbroj mogućnosti za ostvarenje svojeg mjesta utjelovljenja: neku mirnu državu, s gospodarstvom u procvatu, moćan, samostalan osvajački narod, moderan i uređen grad, oca primarijusa u nekoj poznatoj klinici, majku kćer nekog moćnika i bogataša, modemu kliniku i opremljenu ekipu liječnika, prijenos uživo kako bi u svim svjetskim dnevnim novinama izišla vijest o rođenju dugo očekivanog Mesije.

Ali ne. Dobro nam je poznato da je Bog izabrao neki drugi put. Bog ima drugi stil. Predivan i nevjerojatan.

Bog bira mladu Mariju i tesara Josipa, oboje prognanih zbog ludosti vladara koji je odlučio popisati Božji narod u svoje knjige. Bog bira mali narod pod tlakom rimske prevlasti. Bog bira gradić Betlehem, domovinu kralja Davida. Bog bira maleno, skriveno, beznačajno. Bog bira štalu.

Tako Vječni ulazi u našu povijest. Tako Bog dolazi boraviti među ljudima. Tako Beskrajni odlučuje podignuti svoj šator među našima.

Beskrajnost koju ni nebo ne može obuhvatiti, sada stišću Marijine drhtave ruke. Tu je Bog, u tom smrznutom i nezaštićenom djetetu Mesiji, kojega majka treba dojit, mijenjati mu pelene, maziti ga i paziti.

To dijete je naš Bog.

Taj dječak stisnutih šaćica i crvenih obraza utjelovljenje je vječne Božje Riječi. On je slavljеник! Njegov je blagdan!

Stoga, sretan Božić svima!

Tebi, koji osjećaš da si mu sličan, jer poput njega živiš na rubu povijesti, sudaraš se sa zatvorenim vratima i dane provodiš u samoći.

Tebi, koja si prestala jesti ne bi li te tko zamijetio.

Tebi, koji pokušavaš napraviti korak prema Njemu i ne vidiš da je On već napravio brojne korake prema tebi.

Tebi, koja ćeš nakon brojnih godina slaviti Božić bez voljenog supruge.

Tebi, koji si nakon duge samoće našao ljubav.

Tebi, koja se svakog dana pitaš kako si mogla ne razumjeti što se događa tvom sinu.

Tebi, koji još ne nalaziš snagu za ozdravljenje.

Tebi, koja mijenjaš svoj život i pokušavaš u potpunosti vjerovati Njegovoj Riječi.

Tebi, koji si propao u tišinu i nakon što te supruge ostavila liječiš svoju tugu u alkoholu.

Tebi, koja napokon držiš u naručju dugo iščekivanog voljenog sina.

Sretan Božić tebi koji si iščekivao i zazivao dolazak Gospodnji, i tebi kojega sve to nije ni najmanje dotaknulo. Možda još niti ne znaš da je Bog zbog tebe postao

Roberto Seregni,
Evangelje u trapericama, KS, Zagreb, 2015.

Hrvatski Božić

Hrvatski pučki običaji

U nekim krajevima već na sv. Katarinu počinje božićna priprava i traje točno mjesec dana. Slijede dani sv. Barbare (4. prosinca), sv. Nikole (6. prosinca) i sv. Lucije (13. prosinca) koji u pojedinim krajevima imaju istu ulogu početka kruga božićnih običaja.

Običaj darivanja

Običaji darivanja vezani su uz blagdan Sv. Nikole (6. prosinca) i Svete Lucije (13. prosinca) postoje od 11. st. Na Svetu Luciju osoba ogrnuta bijelom plahtom uputi noću po kućama darivajući djecu suhim smokvama, bademima, orasima i jabukama te plašeći nestašne mališane. Neposlušni pak pod jastukom pronalaze šibu. U moderno doba ovu službu obavlja Sveti Nikola koji u čizmicu dobre djece stavlja slatkiše, a šibe dijeli njegov pomoćnik Krampus. U nekim krajevima, istim darovima majke su darivale djecu na treću, a očevi na četvrtu nedjelju došašća (Materice i Očići). Tradicionalni, stari hrvatski božićni dar bila je ukrašena jabuka - božićnica, a darivali su je mladići djevojkama.

Božićna pšenica

Na dan sv. Barbare ili sv. Lucije sije se pšenica i pripravlja zelenilo za ukras kuće i stola kod svetkovanja Božića. Taj je običaj pretkršćanskog porijekla, ali danas ima kršćansku simboliku, a svrha mu je blagoslov ljetine. Da bi izgledala lijepo, pšenica se podrezuje i ovije crvenom trakom ili hrvatskom trobojnicom, a u nekim se krajevima posred pšenice stavi jabuka te svijeće. Nakon Božića pšenica se daje pticama jer se ništa iz tog svetog doba ne smije baciti.

Svijeće

Svijeće imaju dvojaku simboliku: one su znak buđenja prirode i znak svjetla koje je Isusovo rođenje donijelo svijetu.

Slama

Unošenje slame i rasprostiranje po podu događalo se s izričitim naglaskom na događaj Božića, jer su redovito taj čin članovi obitelji pratili pjevanjem božićnih pjesama. Poslije blagdana tu su slamu smatrali blagoslovljenom i jamstvom dobrog uroda u vrtu i polju. Slama bi se rasprostrla po podu pod stolom, manji se dio stavljaao

<https://karlovacki.hr/>

na stol i pokrivaio stolnjakom, a dio se klasja vezivao u snopove ili pleo u vijence. Nakon večere, svi bi ukućani od stola pošli do slame gdje bi sjedili i pričali do vremena polaska u crkvu, a u pojedinim se krajevima na Badnju noć nije spavalo u krevetu već na donesenoj slami. Slama razasuta po tlu bila je znak Isusova rođenja u štalici, dok je simbolika snopova i vijenaca vezana uz plodnost.

Božićno drvce

Običaj kićenja božićnog drvca u Hrvatsku dolazi sredinom XIX. stoljeća iz Njemačke gdje postoji još od 16. stoljeća. Isprva, božićna stabla bila bjelogorična. Stablo se kitilo jabukama, narančama, šljivama i kruškama, pozlaćenim orasima i lješnjacima te slasticama. Prije uobičajenja kićenja božićnog drvca, u Hrvata je od davnine uvriježen običaj urešavanja doma zelenilom. To su obično obavljala djeca. U primorskim krajevima običaj je bio da djeca kuću ukrase grančicama kadulje, bršljana ili borovim granama, a simbolika kićenja doma zelenilom označava životnu snagu suprotnu zimskom umrtvljenju prirode.

Božićno drvce postalo je središte oko kojega se okuplja obitelj i darivaju djeca na Badnjak ili na Božić. Premda se može uočiti pretkršćanska ili nekršćanska pretpovijest tog njihovog unošenja božićnog drva ili zelenila u domove, danas su neizostavan znak slavljenja Božića. U osobit događaj obiteljskog zajedništva spada kićenje borova u kući.

Jaslice

Jaslice pod božićnim drvцем podsjećaju na noć Isusova rođenja. Nekada su se jaslice nalazile samo u crkvama. Prema nekim zapisima prve jaslice, sa živim likovima priredio je Sveti Franjo Asiški 1223. godine. U kućama se jaslice postavljaju tek od 19. st.

Badnjak

Badnjakom se naziva panj, koji se stavlja na ognjište da gori i grije kuću kroz više dana. Taj običaj također je pretkršćanskog porijekla, ali je vremenom zadobio kršćanske oznake. Uz jedan veći unosila

<https://www.ikg.hr>

su se i dva manja panja. Ta tri panja simbol su Svetog Trojstva. S njih se pripaljuju tri svijeće za božićni objed. Panjevima koji tinjaju obično bi se davalo malo od hrane s blaganskog stola i vina koje se istom pilo. Vjerovalo se da će vatra velikih panjeva donijeti dobro cijelom domu i svim ukućanima.

Riječ Badnjak dolazi od riječi bdjeti, biti budan. Vrhunac toga bdijenja jest proslava polnoćke. Bdijenje počinje uvečer, kad se obitelj okuplja oko stola, još uvijek s posnim jelima, i unošenjem badnjaka i slame kad domaćin pozdravlja ukućane pozdravom koji naviješta skori Božić "Faljen Isus! Dobro vam došla badnja večer"! Ukućani odgovaraju: "I s tobom zajedno!" Ili: "Faljen vam bio Isus i Marija. Čestita vam Badnjica!" Odgovor glasi: "Čestita ti bila i duša, svitla obraza ko i do sada!" U dijelu Slavonije čestitari na badnju večer ulaze u kuću i govore: "Faljen Isus! Čestita vam badnja večer i Adam i Eva", a odgovara se: "I vi živi i zdravi bili!" Uz donošenje panja badnjaka običaj je unositi i slamu.

Badnjak u gradu slavi se uz bor, uz kućne jaslice, uz pjevanje ili slušanje božićnih pjesama i uz posebno pripravljenu večer. Sudjelovanje na polnoćki smatraju važnim i oni koji ne odlaze redovito nedjeljama na misu. Takvo božićno slavljenje badnje večeri drago je i onima koji svoje kršćanstvo nisu razvile do pune zrelosti. Božić i njih dosiže, a božićno čestitanje je izraz da prihvaćaju kršćansku poruku o miru, ako i zastaju pred porukama o Bogu i čovjeku.

Božićni tjedan, blagdan sv. Stjepana, sv. Ivana, Nevina dječica ili Mladenci te Stara godina, bogati su događanjima i pučkim običajima, npr. blagoslov vina na Ivanje, šibanje na Nevinu dječicu, a nekoć i starohrvatsko "biranje kralja" te drugih narodnih dužnosnika. Naravno, Nova godina je u znaku početka nove građanske godine, a uz Bogojavljenje danas je vezano osobito koledanje, tj. čestitarski ophod od kuće do kuće, i blagoslov kuća i stanova. Božićni krug običaja završava na Svijećnicu i blagoslovom grla na dan sv. Blaža.

Cjelovit opis božićnih običaja pružaju djela:

Milovan Gavazzi: *Godina dana hrvatskih narodnih običaja*. Zagreb 1988.;

Dunja Rihtman-Auguštin: *Knjiga o Božiću*. Zagreb 1995.

Razumijevanje "hrvatskog Božića", napose njegovih kršćanskih sadržaja i božićnih pjesama: Bonaventura Duda: *Svijeta Razveselitelj*, KS, Zagreb 1990. i *Ljudskost Božića*, KS Zagreb 1995.

O božićnim običajima opširnije i na: www.hrt.hr

Božićne priče

Božićnim pričama je osobito nezgodno. Najveća većina smatra da je božićno vrijeme njihovo jedino prirodno okruženje. Njih se čita i priča za sam Božić i kroz neko vrijeme koje mu prethodi, odnosno koje slijedi poslije njega.

A kako su božićni dani bogati zbivanjima, mnoge priređene, darovane božićne priče ostaju nepročitane. (I ne samo one pisane, nego i one življene.)

Nikome najvjerojatnije ne pada na pamet da bi priče o moru trebalo čitati samo na moru, priče o zvijezdama po noći, i to ako je noć vedra, a priče čija se radnja zbiva poslijepodne samo poslijepodne.

No kad se nešto slično tome kaže za božićne priče, to kao da se podrazumijeva. Kao da nježnost i susretljivost božićnih priča može opstati samo u božićne dane. Kao da za ostale dane u njima nema dovoljno snage, dovoljno zbiljnosti, kojima bi se mogle suočiti sa svime što život jest.

I tako ljudi kroz godinu najčešće ne čitaju božićne priče. Ne čitaju ih ni sami niti ih čitaju svojoj djeci. Stjecajem okolnosti zna se dogoditi da na televizijskom programu u neko neočekivano vrijeme prikažu božićni film. To se najčešće događa u preuzetim televizijskim serijama. Dok su se njihovi tvorci prilikom prvog prikazivanja serije trudili da epizoda koja će se prikazati u božićno vrijeme ima sadržaj na neki način vezan uz Božić, prilikom preuzimanja serije o tome se krajnje rijetko vodi računa pa se može dogoditi da nas božićna epizoda ugodno iznenadi usred godine.

Prva božićna priča – najistinitija i najsnažnija životna priča uopće – izborila se za život u osobito zahtjevnim okolnostima i već dvije tisuće godine izdržava test vremena. Toj božićnoj priči pridodale su se kroz vjekove i mnoge druge snažne božićne priče koje čuvaju i oplemenjuju ljudskost.

Nerijetko pomislim kakav bi naš život i ovaj svijet bio kad se Božić i njegove priče ne bi trebali skutriti na kraju naših godina, na rubu naše stvarnosti? Kako bismo živjeli, kakvi bismo ljudi bili, kad bismo imali hrabrosti sve što jesmo i sve što živimo, smjestiti u božićno ozračje?

Kad bismo imali hrabrosti živjeti božićnu zbilju, ubrzo bismo otkrili da je mnogošto što nazivamo zbiljom tek površna, beživotna priča nedostojna naših dana. Uistinu, kad bismo živjeli postojano otvoreni Božiću, njegovim porukama i pričama, životne ljepote bi se neprestance umnažale u nama i oko nas.

Kad bismo i mi imali hrabrosti biti božićna priča. I prihvatiti božićne priče koje žive uz nas.

Stjepan Prvomučenik

26. prosinca

foto: Đanko Tepić 2005.

<https://www.zupa.pregrada.hr/>

Prvi dan po Božiću slavimo miljenika vjerničkog puka, svetog Stjepana, đakona i prvomučenika. Njegovo ime dolazi od grčkog "Stephanos" ("Kruna") pa danas imendan slave i naši Krunoslavi. Prema Djelima apostolskim (poglavlja 6 i 7) bio je jedan od prve sedmorice izabranih apostolskih pomoćnika (đakona). Najugledniji, najodlučniji i najsmioniji među njima, bio je ispunjem mladenačkim žarom. Isticao se govorničkom vještinom, revnošću i mnogim čudesima koja je Sveti Duh činio preko njega.

Zbog njegova velikog uspjeha u naviještanju Isusova nauka, pristaše stare vjere u Jeruzalemu zamrzili su ga, uhvatili i doveli pred Veliko vijeće s optužbom da je hulio Mojsija i Boga. Tamo je održao glasoviti govor koji je toliko uzбудio starješine da su ga odveli izvan grada i pogubili kamenovanjem. Pun Duha Svetoga pogledao je na nebo i vidio Božju slavu i Isusa, gdje stoji s desne strane Bogu. Za vrijeme svoga mučeništva Stjepan je molio za svoje progonitelje. Savao, kasniji apostol Pavao, čuvao je haljine svjedoka i

odobravao Stjepanovo smaknuće. Stjepan je pogubljen u Jeruzalemu oko godine 35.

Slavi se kao prvi kršćanski mučenik. Prema legendi, četiri stoljeća poslije pronašli su njegov grob i tijelo prenijeli u Rim te pokopali uz ostatke mučenika svetog Lovre u njegovoj bazilici.

Zazivaju ga kod glavobolje, a zaštitnik je đakona, izrađivača ljesova, zidara, klesara i konja te brojnih naselja, župa i crkava diljem svijeta i hrvatskih krajeva.

Sretan imendan od srca čestitamo svim našim Šteficama, Stjepkama, Stjepanima, Stipanima, Štefekima, Stevama i Krunoslavima!

Ivan Evandelist

27. prosinca

Goran Vranić, <https://pozeska-biskupija.hr>

Sveti Ivan Evandelist, učenik Isusov, najmlađi je od dvanestorice apostola, pisac četvrtog Evanđelja, Otkrivenja (Apokalipse) i triju poslanica. Sin Zebedeja i Salome, rođen oko godine 6., galilejski ribar, brat apostola Jakova Starijeg, bio je učenik kojega je Isus najviše volio. Kao učenik Ivana Krstitelja prvi je s Andrijom pošao za Kristom. Bio je prisutan mnogim važnim događajima u Isusovom životu, među njima i uskrsnuću Jairove kćeri, preobraženju i getsemanskoj agoniji. Najveću je hrabrost pokazao, kada je jedini od apostola s Marijom i drugim ženama nazočio Isusovoj smrti na križu. Tada mu je Isus povjerio da se brine za njegovu majku. Bio je brži od Petra i prvi je dotrčao do Isusovog groba. Nakon Kristova uskrsnuća i uzašašća na nebo našao se u više navrata u povlaštenoj situaciji uz Petra, kao kod izlječenja čovjeka hroma od rođenja pred hramskim vratima ili kod dijeljenja sakramenta potvrde u Samariji. Jedan od stupova Crkve, nakon Marijine smrti putovao je Judejom i propovijedao, a potom je otputovao u Malu Aziju i tamo osnovao sedam crkava. Poslije se nastanio u Efezu, gdje je za vrijeme cara Domicijana mučen i prognan na otok Patmos. Umro je oko 100. godine.

Obično je prikazivan uz simbol orla, znak uzvišena nadahnuća. Origen je početkom III stoljeća napisao: „Cvijet Biblije su evanđelja, a cvijet evanđelja je Ivanovo evanđelje." Njegovo Evanđelje napisano je prije svega za kršćane koji su potekli iz poganstva, a on u njima želi utvrditi vjeru u mesijanstvo i božanstvo Isusa Krista. On ne opisuje samo gole činjenice, već upozorava i na njihovu dubinsku uvjetovanost. Njegove poslanice mogu se nazvati poslanicama ljubavi, jer se u njima 31 puta spominje glagol „ljubiti", a 21 put imenica „ljubav".

U njima je dao i najljepšu definiciju Boga: „Bog je ljubav!" Zazivaju ga kod opekline i otrovanja, a zaštitnik je pisaca, trgovaca umjetninama, knjigoveža, knjižara, žrtava požara, skladatelja, urednika, nakladnika, slikara, gravera, litografa, prijateljstava, tiskara, tvorničara papira, teologa, grafičara, slagara, strojara te mnogih naselja, biskupija, župa i crkva širom svijeta i hrvatskih krajeva.

Našim Janama, Janicama, Jankima i onim Ivanama i Ivanima koji danas slave imendan, čestitamo od srca!

<https://www.velecasnisudac.com>

NAŠI POKOJNI

BOJAN TREBUŠAK,

PU primorsko - goranska, Lipik, 25. prosinca 1991.

ŽELJKO BEGOVIĆ,

PU virovitičko - podravska, Pakrac, 27. prosinca 1991.

VINKO FIJAČKO,

PU koprivničko - križevačka, Japaga, 27. prosinca 1991.

MIROSLAV MILAS,

PU osječko - baranjska, Osijek, 27. prosinca 1995.

ZDRAVKO MARINOVIĆ,

PU sisačko - moslavačka, Dužica, 28. prosinca 1992.

DRAŽEN LUCIĆ,

PU vukovarsko - srijemska, Vinkovci, 28. prosinca 1993.

DAVOR BAŠIĆ,

MUP, Pakrac, 29. prosinca 1991.

DAVOR BAŠIĆ,

PU osječko - baranjska, 29. prosinca 1991.

MIJO LACIĆ,

PU zagrebačka, 29. prosinca 1995.

POČIVALI U MIRU